

کودکان استثنایی،

● احسان امیری

جريان داشته است.

مسافرت در این جاده پر رمز و راز جاذبه‌های زیادی برای جهان‌گردان دارد؛ جاده‌ای که حتی با وسائل امروزی، مسافرت در آن خالی از خطر نیست. رشته کوههای بین بسته، صحرای هراس‌انگیز کلاماکان، شنهای روان، راهنمای بی‌شمار، و صدها و صدها خطر گوناگون دیگر، ماجراهای زیادی برای مسافران این جاده پدید می‌آورند و بی‌دلیل نبود که 20 سال طول کشید تا مارکوبولو به همراه پدرش نیکولو و عمویش مافیا این جاده را طی کنند.

اکنون که به دلایل گوناگون... امکان سفر در این جاده فراهم نیست، بازی رایانه‌ای جاده ابریشم - من بازی رایانه‌ای به این نام ندیده‌ام، اما فرض کنیم که وجود دارد - امکان مناسبی برای علاقه‌مندان به سفر در جاده ابریشم است. اگر چنین بازی رایانه‌ای وجود داشت من بی‌درنگ این بازی را برای کودکانم می‌خریدم تا آنان نیز مانند مسافران سخت‌کوش جاده ابریشم، از «ونیز» به «چین» سفر کنند و کالای تجاری‌شان را به مقصد برسانند.

حسن سالاری (نویسنده و مترجم آثار کودکان و نوجوانان)، کتاب «جاده ابریشم» ترجمه محسن ٹلائی از «انتشارات سروش» را زمانی به من هدیه داد که یک حلقه‌ای وی‌دی تصویری کنسرت گیتا رو، آهنگ‌ساز شهیر ژپنی در دوره معاصر را با عنوان «جاده ابریشم» خریده بودم. مطالعه هم‌زمان این کتاب ارزشمند و شنیدن قطعات این کنسرت، حس عجیبی در من ایجاد کرده بود. دو قطعه این آلبوم که بارها و بارها آنها را هم‌زمان با خواندن کتاب گوش داده‌ام، مرا به «خاطرات مه‌آلود» آن دوره می‌برند و هم‌سفر مسافران این جاده می‌کنند، قطعات «کاروان سرا» و «جاده ابریشم» هستند. بی‌دلیل نیست که گیتا رو شهرت خود را مدیون ساختن این قطعات است.

جاده ابریشم به طول 8000 کیلومتر، شرق و غرب عالم را به هم متصل می‌کرد؛ جاده‌ای که مانند رودخانه‌ای بزرگ با ساخه‌های گوناگون در طول صدها سال در کهن‌ترین تمدن‌های بشری

• تصویر 2- سی‌دی‌هایی در بازار وجود دارند که از تولیدات شرکتهای وطنی هستند و بیشتر حالات خنگ و کشکول دارند. وجود بخش نقاشی در نرم‌افزارها، از فشارهای عصبی ناشی از بازی رایانه‌روی کودکان استثنایی می‌کاهد و فضایی دل‌بیزیر و متعادل ایجاد می‌کند. بازی با رنگ‌گذاری روی اشکال خطی بسیاری آرامبخش است. به خصوص امکان ذخیره و پاک کردن داشته باشد.

تصویر 1- فراوانی بازیهای خشن، لاجرم استفاده بیشتر کودکان از این نوع بازیها را در پی دارد. وجود سی‌دی‌ها و نرم‌افزارهایی که در ایجاد فضایی شاد و لطیف مؤثرند، برای کودکان استثنایی سیار ضروری است؛ مانند سی‌دی موسیقیهای تصویری و فیلمهای شاد و کمدی. «بارون می‌آد جرجر»، اینیمیشنی موزیکال از تولیدات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، و سی‌دی موسیقی «روستاک» مبتنی بر مقامهای موسیقی محلی ایران، از نمونه‌های سالم و موفق این گونه آثارند.

مسافران جادهٔ ابریشم

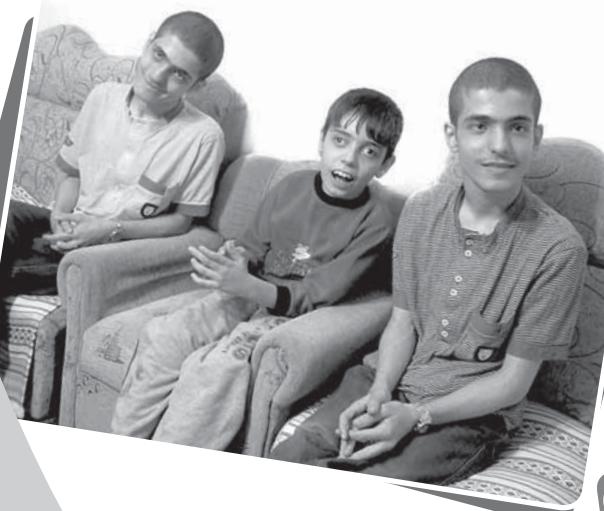
که امکان ذخیره بازی در هر مرحله فراهم باشد. این به کودک کمک می‌کند که در ادامه بازی دچار بأس و نالیدی نشود و راه رفته را دوباره نرود. این کودکان هر مرحله از بازی را به سختی و کوشش زیاد طی می‌کنند و اگر بازی، امکان ذخیره نداشته باشد تأثیر نامطلوبی بر جای می‌گذارد. احساس پیشرفت در بازی، امری بسیار حیاتی برای کودک استثنایی است که به این ترتیب در او ایجاد می‌شود.

سطح‌بندی بازی نیز بسیار مهم است. برای کودکان استثنایی نه براساس سن تقویمی، بلکه باید براساس سن عقلی آنان بازی را انتخاب کرد. بازیهای ساده‌تر و کسب امتیازی بیشتر، در آنان حس اعتمادبه نفس به وجود می‌آورد. در غیر این صورت تکاشهای عصبی شدیدی مثل گریه کردن به دلیل درمانگی، عصبی شدن، پرخاشگری و... برای آنها به وجود می‌آید.

سخت‌کوشی کودکان استثنایی برای انجام یک امر، همیشه مرا به یاد ساخت‌کوشی مسافران جاده ابریشم می‌اندازد. وقتی توصیف صحراجی هراس‌انگیز کلام‌کان را زبان نویسنده کتاب جاده ابریشم می‌خوانید، ناخودآگاه خود را در صحرا می‌بابید و خورشید‌سوزان روز و شب سرد صحرا را تمام سلولهای وجودتان حس می‌کنید و به انگیزه مسافران این جاده می‌اندیشید... و حتماً تجربهٔ مجازی مسافرت در این جاده و ماجراهای آن، برای کودکان استثنایی بسیار دل‌پذیر خواهد بود. والبته برای دیگران، برای آن که بازی «جاده ابریشم» برای کودکان استثنایی مناسب باشد، لازم است در تنظیم قابلیتهای آن به نکات زیر توجه شود:

طول جاده ابریشم 8000 کیلومتر است. طبیعی است که در یک مرحله از بازی نمی‌توان طول این جاده را طی کرد؛ بهخصوص با موانع و خطرهایی که مسافران را تهدید می‌کنند. بنابراین بهتر است طراحان، بازی را به نحوی برنامه‌ریزی کنند

تصویر 3- حضور در منزل همکلاسیها و هم‌مدرساهایها و بازی با آنان، اوقات خوبی هم برای خانواده و هم برای کودکان ایجاد می‌کند. احمد رضا از این که مهمان امیر و احسان است، لذت می‌برد.

تصویر 4- شادی در خانواده‌ای که کودک معلول دارد، اهمیت بسزایی دارد چنین فضایی همراه با اعتقاد و ایمان مذهبی، فشارهای روانی ناشی از کودک معلول را در خانواده به شدت کاهش می‌دهد و آنان را برای مقابله با مشکلات آماده‌تر می‌کند.